

Megjelenik
hetenkint egyszer, vasárnap.

Szerkesztőség:
Békés-Csabán, kastély utca
8-ik szám.

Kiadó hivatal:
Gyula Dobay János könyvnyom-
dája és Winkle Gábor könyvke-
reskedése.

A lap szellemi részét illető köz-
lemények a szerkesztőhöz Békés-
Csabára czimzendők, és legfeljebb
minden csütörtökig beküldendők.

BÉKÉS.

TÁRSADALMI ÉS ISMERETTERJESZTŐ HETILAP,
TÖBB BÉKÉSMEGYEI NYILVÁNOS EGYLET HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési feltételek:

Egész évre helyben házhoz hordva
vagy vidékre
postán küldve 5 frt — kr.
Háromnegyed évre 3 " 75 "
Félévre 2 " 50 "
Évnyegyedre 1 " 25 "
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetési díjak:

Egy 4 hasábos petitior 5 kr.
Kétszeri közlésnél . . . 4 "
Háromszori közlésnél . . . 3 "
Többszöri hirdetéseknel enged-
mény adatik. Bélyegilleték 30 kr.
A nyílt-tér sora 10 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ: ZSILINSZKY MIHÁLY.

Hirdetések felvételnek: B. Gyulán Dobay János könyvnyomdájában és Winkle Gábor könyvtárában. — B. Csabán a nyomdában. — Budapestben Haasenstein és Vogler, — Bécsben Naftles J. hirdetési irodájában. — Elfogadtnak hirdetések vidékről levélbeni megrendelés által „a „Békés“ kiadó hivatalához“ czimezve is.

Igénytelen nézetek a népnevelés körül.

Korunk a haladás kora. Nemzetek a haladás zászlaját lobogtatva óriási léptekkel haladnak. Az, mely a kor emelkedettségével előre nem törekszik, marad, nem halad. Hogy hazánk a közállam nagyra emelkedett igényei gyors reformaival a színvonalon megállhasson, s versenyehessen, sőt egykor azok fölött előnyt vihatni képes legyen; korszerű s nemzeti művelődésünk érdekében mellőzhetetlen kívánalom a rendszeres nevelés, mint a műveltség legfőbb tényezője által a nemzet szellemi és anyagi emelkedését hathatósítani, mert nagy erő ellenében, nagy erő tarthatja fenn magát, avagy vívhat előnyt. Azért azoknak, kik hazájukhoz anyagi jólét által szorosabb viszonyt kapcsoltatván — hivatva vannak vezetők és tényleg gyanánt lépni föl, és a népnevelést eredményteljes fejlődésre vezetni; annak korszerű rendszeresítése teendő körül áldozatkészséggel és törhetlen eréllyel ténylegesen intézkedni, és buzditó fölhívás, lelkesítő példa által, melynek vonzereje a szív bensejébe hat, a nemzeti erőt fölkelti, legszentebb kötelemök. — A magyar nemzet műveltebbjei lelkes szózatára, különösen szellemi művelődése érdekében, okulva a korábbi mulasztásokon, megtanult előre törekedni legjobb erejével, és áldozni legtisztább akaratával.

Azok tényezők közül, melyek a népnevelést rendszeresíthetik, és annak ügyét kellő virágzásra emelhetik legfontosb: a) a tanítók képzettsége, b) azok fizetésének korszerű javítása.

E kettő karöltve jár, s alapja egyéb teendőknél. Elvitatlan igazság, hogy a néptanítónak, ha rendeltetésének megfelelni, és tanítása által a társadalom javára ki-elégítő sikert akar nyerni, tökéletesen ki-művelt egyénnek kell lennie. A tanítóban

az ész és szív képzettség nélkülözhetlen; ettől függ a köznevelés sikere; a jövő nemzedék értéke és boldogsága. A tudományos képzettség mellett mellőzhetlenül igényeltetik az erkölcsi műveltség is, mely a társadalom minden rétegeiben nélkülözhetlen.

Igen! könnyű ezt itt elmondani, hogy mi kívántatik a néptanítótól. De azt kérdem, hogy ki az, ki a fentebb irt képzettség mellett a rögzös tanítói pályára adja magát, hol csak a nyomorral kell küzdenie. Ha tehát a tanítók műveltsége által sikeríthető a népnevelés, hogy minden tanítói állomáson művelt tanító szerepelhessen, azok fizetésének korszerű javítása egyike a legfontosb teendőknél. E nélkül községekben nagy részében ezután is olyanokkal találkozandunk a tanítói pályán, kik arra képezve nincsenek, és máshol alkalmazást nem nyerhetnek. Mivel, képezett tanító csekélyen díjazott tanítói állomásra, melynek magát illően és biztosan fenn nem tarthatja, nem igen fog ajánlkozni; napirenden van, hogy kétségbeesésig, irakodásra, — vaspályai hivatára pályáznak, hol biztosabb megélhetési mód nyílik számukra, mint a tanítói pályán.

Ritka tüenémény az, ki fontos rendeltetésének s hű munkálkodásának öntudatában lelki fizetését, és tüenni tudja az élet minden nyomorát; méltán fölemelhetjük itt szavunkat: Quis est hic, et laudabimus eum?

De ugyiltszik sorsunk jobbra fordulásának küszöbén állunk. Elragadó örömelepte el egész valomat, midőn a „Pesti Napló“ 143. számában nagyméltóságú valóság- és közoktatásiügyi miniszter urunk a felekezeti tanítók anyagi helyzetének javításáról szóló sorait olvastam, mely sorok valamennyi hitfelekezet egyházi főhatóságához vannak intézve, kérvén őket, hogy ez ügyben becses nézeteiket, nemkülönb-

később szives közreműködéseiket följánlják. Mert; ugymond: igen sok a felekezeti tanítók közül azok száma; kik helylyelközzel valódi nyomorral küzdenek, pedig a nyomor a lélek derültségét követelő szellemi munkának ellensége, megöloje. — Vederemo!

Grumann Károly,
néptanító.

„Nézzük színéről is.“

A képviselőválasztási zászlonak a csabai városában történt kitűzéséről tett megjegyzésemet két czáfoló cikkek jelent meg.

A kérdés szerintem nagyon világos, az olvasó közönség könnyen eligazodhat benne, de a czáfolatokat észrevétel nélkül még se hagyhatom.

A ki eddigi közreműködésemet némi figyelemre méltatni szives volt, kettőt tölem meg nem tagadhat, azt: hogy személyekkel nem bíbelődöm, de nézetem nyilvánításában se gátol személyes tekintet és — hogy némi alkotmányos érzékkel rendelkezem.

A zászoló kérdésben a választás mikéntjére csak azért reflectáltam, mert arra a kérdéshez argumentumképen szükségem volt. A ki felszólalásomból azt olvasta ki, hogy én a választás eredményét bírálok, az azt figyelmében nem részesítette. Ha bármely választás a formák megtartásával megy végre, az ellen nyilvánosan felszólalni nem csak incorroctnek, de nevelésnek találok. Esetünkben tölem, ki a jelöltség ellen fel nem léptem, hasonló eljárás azon felül gyávaság is volna. Alkotmányos érzelmeim azt tartom elég bizonyítottát adtam akkor, midőn dacára bizalmatlanságomnak, ellenzéki létemre a kiegyezésben bele-nyugodtam és ennek Békés megyében adtam nyilatkozást, hol álláspontom a fusioig elszigetelt maradt.

De még találobb példára hivatkozhatom. A csabai népbank létrehozása körül nekem volt legtöbb részem, én indítottam meg a megindítást, az alapszabályok az én elnökletem alatt ké-

szültek, a szükségesek beszerzése végett másod magammal én jártam Pesten stb.

Ismerőseim azt tartották, hogy elnökül én fogok megválasztani. Nem úgy történt. Ez ellen többen felláztak, netáni beválasztásuk ellen protestáltak, kilépésüket jelentették ki, stb.

En? azt mondtam: vállalok mindent, a mire érdemesítenek, mert az intézet érdekel s nem személyes ügyem. Igazgatónak választattam és én Kemény ur elnöklete alatt ily minőségben működtem, míg a megyéből el nem költöztem volt.

Ezeket czáfoló provocatiojára voltam kénytelen elmondani. —

S ezzel azt tartom a czáfolat azon részére melyirva találatik super eo: mintha én azt mondtam volna, hogy K. ur nem a többség választottja, megfeleltem, valamint azon lecckére, miként kell magát alkotmányos polgárnak viselnie, ha kisebbségben marad.

Azon kétszer is elmondott vádra, mintha én valakit, valamit „világgá hordtam, meghurcoltam“ volna, legméltóbb válaszom az, hogy arra nem válaszolok.

Czáfoló kedveli az ünnepélyességet, én is szeretem annak helyén, szeretem nevezetesen hogy ha képviselőt választunk, hát válasszuk ünnepélyesen, a szavazatjogosultak lehető nagy részvételével, mert ha nem, az ünnepélyesség ezen hiányát zászlokítázzással helyre ütni nem fogjuk.

Az utolsó két pontot kivéve a másik czáfolatra is ugyanaz a válaszom.

S most átmehetünk a tulajdonképeni kérdésre, t. i. ha vajjon követválasztási zászlot középületekre kitűzni szabad-e, tanácsos-e?

A törvény világosan mondja: nem szabad; nem mondja hogy mikor nem szabad, tehát soha se szabad. Miért tiltja a törvény? azért, mert a választási pártküzdelem tere nem a megye, város, iskola stb. mert a hova e küzdelem átszép, az megszűnik megye, város, iskola stb. lenni legalább is azon időre, míg a választási habverés tart is, mert a törvény nem akarja, hogy a szabad vá-

TÁRCZA.

A RONCSOLT KÖNYV.

Mostoha végzetem haragos kedvében
Csak egy könyvet adott koldus-falat-képen
S az emberek azt is összevissza tépték;
Mintha közös lenne,
Mindenki szabadon olvashatott benne:
Nyitva állott, míg csak el nem szakadt végkép;
És most már pusztulnak az utolsó lapok....
S én e könyvvel mégis oly sokat mulatok. —

Bizalom és remény, szeretet és a hit
Tölték be egykoron könyvemnek lapjait,
Mind meg oly magasztos égre törő eszme;
De a csalódások
Romboló ecsetje rajta végig ázott,
Smostkönyvem sok kincse tönkretéve, veszve;
Merész eszmék helyén komor gondolatok....
S én e könyvvel mégis oly sokat mulatok. —

Mint éjjel az a kert, hol viharok járnak
S az összekuszált fák csupa csontváz-árnyak
Könyvem bús enyészet kiáltó betűje —
S egy-egy sóhajtsa
Éjjeli vészmadár rémes huhogása,
Mely a romok fölét vést jóslani üle; —
Véset hirdet könyvem is s nem szül, csak bánat-
natot....
S én e könyvvel mégis oly sokat mulatok.

És a bánat árja e romokra törvén,
Mint megtépett lombot s a rohanó örvény,

Már-már a „nemlét“-nek határáig hajtott....
De egy lányka képe
Van bele foglalva könyvem középebe,
És a bukás ellen ez védett, megtartott;
E kép az, mit a sors még bántatlan hagyott....
S szivemmel oly sokat e képért mulatok. —
ifj. Fauszt.

Szegény ember dolga, csupa komédia. ifj. Fábry Károlytól. (Vége.)

A derék s jogtűdős kocsmáros nem akart önbíráskodást követni el ott, hol már a bíróság-
nak egy fontos közege megjelent, s rá bízta nagy
parancs szavakkal a bírósági tisztviselőre kötele-
sége teljesítését, mit ez rendkívül könnyen felfo-
gott, mert nem is kérdezte ki a hibás, hanem egyik
kezével a kocsis, másikkal a mi jó asszonyunkat
csipte nyakon, s kezdte a nép közt ki ránczígálni
az igazságszolgáltatás bölcs törvényeszeke elé.

Derék kocsisunk, nem hiába, hogy bánki fi,
hanem bizony nem hagyta oda magát olyan ha-
mar, mely magyarázatból azután ököllel értették
meg egymással a dolog miben állását, — s bizo-
nyította ártatlanságát, midőn azután a mi jó sze-
gény asszonyunknak is jutott pár kemény oldal-
ba ütés.

Végre azonban a csendőr, s a kocsmáros,
s némely körül álló jó barátai nagy nehezen le-
teperték a mi bánki kocsisunkat, s a mi jó asz-
zonyunkkal együtt a derék n....i kupaftanács
elibe állították.

A nép hangosan követelte oda kinn a statá-

riális igazság szolgáltatást; — a jogiskolat látott
jegyző azonban előbb szigorú vizsgálatot sürgetett,
mely is végzésileg elrendeltetvén, vallatás alá vé-
tetett — jelen igaz történet fő szereplője, — a
mi szegény özvegy asszonyunk, kinek őszinte, bü-
bánó, s keserves könnyekkel vegyített előadásából,
sőt a kocsmáros rézrehajthatlan vallomásából is
kittűnt, hogy a darab fő szereplő nője leginkább
Szederitsné, mért is ennek kihallgatás végett elő-
állíthatóság, — a vizsgálat törvényszerűen felfüg-
gesztetett, a vádlottak azonban vizsgálati fogságban
tartattak.

Ily megszakítás által megszüntetvén a sta-
tariális eljárás, szegény jó asszonyunkra nézve jobb
sorsot s véget remélhetünk.

Roményünkben valóban nem is csalódunk.
A kocsmáros ön magában érezvén, hogy egy
kicsit ő is hibás, de belátván azt, hogy itt a leg-
nagyobb felelősség csak is Szederitsné terheli, ugyan
e véleményben levén a bölcs bíróság is, egyezség
jött létre, mely szerint a mi szegény eredőbe ek-
kép került asszonyunk, kocsis, kocsisval s felfoglat
ruháikkal együtt elbocsáttatik, ha a bíróság előtt
Szederitsnével együtt adnak kötelezvényt a 30 frt
tartozására.

Az ártatlanul ily nehéz viszonyok közé esett
özvegyünk — szabadulásért kénytelen volt „önkén-
tesen“ alá írni a kötvényt, mely lelkét bizonynyal
nagyobb súlylall terhelte meg, mint minő súlylall
volt, azon előbb méltatlanul szenvedett pár ütés
oldalára nyomva.

— — — — — Végre azonban még is ko-
csira ülhettek, ámbar a kocsi terhének nagyobb
súlyát a kövér Szederitsnében hátra elhagyták,

mégis nagyobb teherral, mint mikor ide N....re
jöttek.

A lovak azonban a kocsin ülőkre nehezedő
terhet nem érezték, most még könyebben érték
haza Bánkra, mint mentek volt N....re s így
ithon már elvonszoltak hitt s ki is dobolt embere-
ink valahára, nagy öröme a hitelezőknek, meg-
érkeztek.

Soha nagyobb örömmel nem nyitotta meg
kapuját a mi szegény jó özvegyünk, mint midőn
most haza jött; — soha gyermekét nem szoritot-
ta oly meleg érzéssel kebelére, mint most, midőn
annyi vizsontagság után újra karjaiba vette; és
soha nem érezte magát kis lakásában elégedetteb-
ben, mint most, midőn hite s reménye ellenére is
mégis vissza került, csendes, nyugodt, otthonjába.

Alig élvezhette azonban pár percig, az édes
otthon által felköltött kedves érzelmeket, midőn
a kancsal rőfös zsidó észre véve megérkezését,
tette szives tiszteletét, „mert, úgy is tudja, hogy
sok pénzzel került haza Ilya duschicskájá.“

A szegény asszonyon az ijedelem gyötrelmei
újra erőt kezdtek venni. Erről egészen elfeled-
kezett.

Alig bírta kituszkolni a jó szomazédot zálog
nélkül, midőn már is a mézsáros kopogtatott be,
ki nagy hatalmaskodó stentóri hangon ordította
fülébe, hogy: „kezes, fizess!“

A forró láz cseppjei peregték végig egész
testén, midőn a kocsis is beállított. Megsebzett
furiaként támadta meg a szegény ártatlan asszonyt,
hogy már most gyógyítása a hosszú, gondozás
nélküli, távollét alatt itthon beteggé lett gyerme

lasztásra hivatalos tekintélyek pressiót gyakoroljanak. Hiszen ezt beszéltek volt magunk is.

Vagy csak akkor visszük be a mozgalmat, ha a zászlót előtt vagy alatt kitűzzük? nem-e e mozgalmat áruljuk el mint voltát, akkor is, ha a zászlót után' tűzzük ki?

De ha nincs ellenjelölt s ha a zászló jelvénytelen, ugy azt törvény szerint is kitűzhetjük középületen. Mily naiv okoskodás! hát a kinek nincs ellenjelöltje, pártja nincs, tudhatni-e azt az utolsó percig, nem támad-e ellenjelölt (lásd Karassay ellenjelöltséget Csabán) s ha végleg nincs ellenjelölt, kinek a zászlaja lehet az a jelvénytelen én nem tudom, ha nem az egyedüli jelölté...!

De hiszen világos a törvény szava is: „a párt vagy jelölt zászlóját” stb.

Az utólag kitűzött jelvényes zászlóra az mondatik, hogy az már épen nem volt pártzászló, mert hiszen a választás már megtörtént, melyben ugyanis kiki megnyugodni tartozik.

Tehát az se volt pártzászló! én meg azt mondom, hogy olyan párt zászló volt mint a már előbb legett jelvénytelen, csak hogy annál öszintébb, mert nem árult zsákban macskát. Az egyik titkos óhaját jele volt, a másik a győzelem. Ezt másképp magyarázhatja a találatkonyság, de nem az egyszerű logika, mely magyarázatra nem szorul.*)

De hát, remélem utóljára, különféle zászlókat tűztünk ki, ezuttal mégis egyéb szerencsétlenség nélkül, mint hogy avval egy kis hírlapi csempaté idéztetett elé. Azonban

vegyünk most másik esetet s nem Csabán, hanem p. tüzesebb véru helyen. Két jelölt van. Kitűznek egy jelvénytelen választás előtt, ez még megjárja, ha a törvény nem tiltaná, de kitűzik a győztes jelvényest is választás után — s tessék csak az ablakon kitekinteni, a vesztés párt kezd a városbába előtt csoportosulni, egyes hangok a zászló levételét követelik — törvényesen, erre a győztesek is csoportosulnak, s követelik, hogy az a zászló pedig ott maradjon, a két tömeg mind sűrűbb lesz, a lármá növekszik, no, mindjárt baj lesz, o nem! czafoló, az, a ki „a szinéről is nézi” szépen a két párt közé lép s felolvas szintén egy értekezést arról, hogy hát mi az alkotmányos polgár kötelessége, ha p. lezavaztatik és a harcokézek okulva lám, keneteljesen szép csendesen szétesznek... nem de? a bizony, hanem előbb egy kissé fonákán kapják a jó urat, a ki szíve szerint kiáltana polizajt, ha erre elegendő szusszal rendelkeznek. Szóval beszületes verekedés több mint valószínű, melynél ember élet is áldozatul eshetik s még több, ha hadnagy uram tüzet commandiroz az alkotmányos polgárookra, a miért czafoló ur alkotmányos felolvasásával szemben oly tanulékonatlanoknak bizonyultak.

S mi lesz ez után? szidjuk a féktelen tömeget, vallatjuk, büntetjük...

S legközelebbi alkalommal természetesen és következetesen újfent kitűzzük választás után azt a jelvényest, hadd tanuljon a nép alkotmányosságát és törvény tisztelgetet...?

Igen, de „a hol nincs polit. véleménykülönbség” a hol nincs ellenjelölt s plane a hol a választás

*) Esetünkben tudom, hogy a zászlókat nem egyébként tette ki, hanem a patriarchalis együgyűség. R.

két. Felelőssé tette Isten s ember előtt gyermeke életéért, s élet hosszigliani börtönnel, sőt agyonütéssel fenyegette, ha gyermeke eltalál veszni, halni, miért is ha jobban szereti életét, futtasson doctort, s patikába, mert ám ő látta következményeit, ha nem ugy lesz.

S ezzel még nem volt vége, hanem fizesse meg a fuvar Banktól N....ig és vissza, valamint az ott töltött egy hét vesztett munkadíjait, mert, ha nem, ő rögtön beperli, vagy elhordja mit itt talál.

A szegény asszony könnyezett, sirt, ritt, csak egy kis időre hagyjanak neki békét, csak míg össze szedi magát, csak míg szerez valamit, vagy elad, hisz ő nem tagad semmit, ő mindent megfizet, megtérít, de ne öljék meg, mert ő nem bírja ki, ha ugy rajta mennek.

Ugy látszik kissé megnyugodtak. A mi szegény, ily sok csapástól ön hibáján kívül sujtott asszonyunk is a mint örült előbb, hogy szerény lakába vissza érkezhetett, ugy futott most tova belőle, hogy a többiek otthon ne ériék.

Egyenesen a vendéglőbe futott. Szolgálati állomás helyén egy helyettest hagyott, ki elvégezze helyette a munkát, míg oda lesz. Most ment magát bejelenteni, s hosszas kimaradását igazolni, s baját elpanaszolni.

Panaszára azonban nem sokat hallgattak. Kurtán kimondták, hogy ilyen rendetlen cselédet nem tarthatnak, s elmehet isten hírével.

A saját helyettese az alatt ki marta. Hová menjen szegény bús fejével? Hová me-

tőknek csak egy bizonyos minimuma vett részt a választásban, ott csak nem lesz verekedés! no nem, de utóbbi esetben én a mondom vagyok, hogy kár azt az „egyszerű, három színű zászlót” (sic!) fázrasztani, ha különben még oly „egyszerű” volna, és a törvény nem tiltaná is. A szegény embernek nem kell parádé, azt mondják.

Egy helyen plane az is mondatik, hogy hiszen az a zászló, a jelvénytelen, a város zászlója, jó, tehát nem párté, hát mi szerepe van annak oly műveletnél, mely nem a városé.

Általában a háromszínű zászló lengetése mindig az eseményt jelzi specifice, mely megtörtént, vagy történik. Esetünkben K. ur, mint egyedüli jelölt megválasztása volt megejtendő. Már most azt mondani, a zászló általánosságban jelezte az ünnepet a nélkül, hogy a jelölre vonatkozott volna... ez oly versio, melyet minden egyesnek külön meg kell magyarázni, mert magától rá nem jönne.

Ismélem és avval be is fejezem, a törvény ily alkalomra középületeken a zászlók kitűzését megtiltja; lélektani ellenmondás van abban követelni, hogy a kit legyőztek, az a felett, a megnyugvásra felül, még örvendezzék is — tessék a győzteseknek zászlójukat bárhol, más, megengedett helyen lengetni akár a következő választásig, ha gusztnak ugy tartja; legislegkevésbé kvadrál, pedig győztes zászló kitűzése ott, a hol a választók akár közönyből, akár mert a jelölt nem volt inyök szerint a választásban részt nem vettek, mert először azzal nincs mit dicsekedni, mert az rossz cadentia, s mert a választók zöme megérdemli azt a megfigyelést, hogy a mi neki nem kellett, azzal ne kínálgassák.

De igaz, ez utóbbi tényre is van abból a magyarázathól: a választók nem jöttek, mert tartak (július 1-én!) nem volt ellenjelölt, megleg volt, fáztak stb. s ez is világos, kiki megértheti, mint a többit, már hogy a magyarázatot.

S még egyet. A zászlókitűzéssel nagyon megvannak elégedve azok, a kiknek az a ténye; természetes, és ha az összes választókerületek ezen egy huron pendülének, ha az egy akol egy páztor országa uralkodnék, nem is volna hiba, ez esetben a tiltó törvényt se hozták volna meg, de az a bökkenő, hogy nem így van, hogy tehát kissé azokra is figyelniünk kell, a kikre esetleg a zászló kitűzése ép ellenkező hatást tesz.

A „második czikk” irójáról közel ismerői plane azt akarják tudni, hogy ő, ha egyedül van is ketten van s ha más nem, ő maga obocial önmagának ha nem egyébért, hát dietetikai connotio kedvéért. Ez rágalom kétségkívül, de tegyük fel, hogy igaz, ez esetben nem tudhatom a cikket melyik fele írta, de akár melyik írta, bizonyos, hogy a másik fele iszonyuan duzzog érte és tisztelt egészé nagy meghonlásban van, szerencsére a harc localisálva marad, s hogy abból ő maga is épen kerüljön ki, ez jószágos kívánságom.

R. I.

Gyoma, 1875. július 21-én.

Van szerencsém tek. szerkesztő urat tudósítani azon mozzanatokról; melyek városunkban a legközelebbi napokban a ref. egyház és népiskola körül felmerültek.

Hajnal Abel békésbáni köztisztviselő álló esperes ur f. hó 9-én a gyomai ref. egyházat és

népiskolákat szerencsétlente becses látogatásával s a szokásos cononica vizitáció után említett esperet ur elnöktele azt mindkét köztisztviselőben álló lelkeszünk és több presbyter jelenlétében egyháztanácsgyűlés tartatott, hol is közörműnkre azon nyilatkozatot hallottuk, miszerint esperes ur mindaz iskolai oktatást, mindaz egyház jelenlegi anyagát és szellemi viszonyait tekintve, meg van elégedve a gyomai egyházzal és népiskolákkal. A jelzett gyűlésen különösen kiemeltetett Udvardi Endre leánytanító ur iskolája, melyben a tanítványok ugy értelmi minőségben szemponthoz tekintve, a mai népiskolai igényeknek teljesen megfelelnek. A többi iskolák részint jelesek — részint kielégítőnek nyilvánítottak. Ha csak futó pillantást vetünk is az egyház és népiskolák jelenlegi állására, lehetetlen nem örülnünk a tanítókar és az egyházi előjáróság ügybuzgalmán; de méginkább örülhetünk azon, hogy t. Garzó Gyula iskolafelügyelő ur indítványára, az esperesi látogatás után, a néptanítók közül vele többen sorakozva, „mint tanítótestület” látogatták meg az iskolákat, s így ma már nálunk mód és alkalom nyújtott arra, hogy egyik tanító a másiknak tanítási methodusát figyelemmel kísérheti, s hisszük, hogy ezen üdvös reform folytán tanítói karunknak ugy fejelemi, mint szellemi tanítási mikéntjében, a lényeges változás és haladás leend irányadója, mely őket a kívánt sikerhez vezeti. Ezzel kapcsolatosan megemlítem, hogy a tanítói kar néhány tagja, azon óhajának adott kifejezést, hogy jövőre hol egyik, hol másik tanítótársuk iskoláját látogatták meg a tanítás tartama alatt, s ez alapon már még szélesebb kört nyerne az eszmecserére, mely a népiskolai oktatást kétségtelenül megkönnyíti, könnyebbé, biztosabbá és sikeresebbé teszi. A tanítói testület legközelebbi iskolalátogatása csupán arra volt szánva, hogy az emlékeztet meghallgassák, ennél már sokkal nagyobb eredményt ígérő a másik czélba vett iskolalátogatás, mely nagy horderejű actus érvelnyesítését a tanítói kartól méltán el is várhatjuk.

A ref. népiskolai közvizsgák f. hó 18-án vették kezdetüket, s az nap délelőtt ejtetett meg a központi 1-ső és 2-ik osztályu növendékek vizsgája, délután pedig a rectori iskola vizsgája tartatott meg; 19-én délelőtt volt a központi 3-ik osztályosok, délután pedig az alsó- és felsőrései fiugymerkek vizsgája, következő sorrenddel: 20-án délelőtt Udvardi Endre, délután Veress Lajos tanító ur növendékeinek — 21-én pedig az említett leányiskolákkal egyöntetű leányiskola vizsgája tartatott meg.

Egyáltalában nem akarok a vizsgálatba belebocsátkozni, egyfelől azért, mert minden vizsgán nem is jelenhettem meg, másfelől azért, mivel a népiskolai növendékek erkölcsi értelmi és fejelemi állapontját két-három óra alatt kiösmerni teljes lehetetlen; de azt mégis meg kell jegyeznem, hogy Udvardi Endre ur iskolája és a rectori iskola a legerősebb.

Pásztor József
egyh. jegyző.

Válasz az öreg Butyok Matyi bácsinak a szentandrászi vén harangozónak.

A „Békés” 28-ik számában elharangozó kend az orosházi választó kerületben történt követválasztási actust.

Mózes, az őshajdankor vezére azt mondja: „A vén ember előtt félkely, és a vén ember orcáját megbecsüljed.” Én szem előtt tartom a próféta eme szavait s nem is szándékozom redős arcát megbecstelenteni; de szokásom az igazat száz ember ellenében is kimondani.

Matyi bácsi, harangozó léttére nyakába kötötte a harangot, s kolompolt vele rangjához méltólag, ugy, hogy nemcsak az orosházi választókerületben, de a „Békés” tisztelt olvasói előtt is meghallatá; csak hogy ez uttal ugy tetszik nekem, nem rendes hangja hallatszott kolompjának; mintha kissé félre verte volna! Valószínű, hogy ködöt látott a magasban s azt füstnek vélte és hamarjába így gondolkodott: hol füst van, ott tűznek is kell lenni.

Édes Matyi bácsi! kend ugyan vén harangozó már, s így lehet, hogy kottából is tud harangozni; de mégis most az egyszer nagyon eltért a kottától; mert ha kend eclesiasticus ember, tudnia kell, hogy a mások szerencsétlenségén, a mások bukásán a jó kereszténynek nem szabad örülnie, és kend a helyett, hogy hivatalos tiszte szerint a bukott felek iránt részvéttel tanusitana s vigasztalná őket — örül és pedig véghetetlenül, sőt azt állítja, hogy hívei is majd kibújnak örömlökben bőrből — s így természetes, hogy édes mindnyáján megfélekedtek a keresztényi szeretetről. Tudom is, hogy a kend öreg plébánossa jól megdorogolta ily magaviseletéért, — megérdemelte kend; de hogy más alkalommal szinte így ne cselekedjék, én is jonak véltem egy kissé meg mosni őz fejét csak ugy könnyedén.

Valjon helyesen szolt-e kend akkor, midőn

a „Békés”-ben így szökött, „ha egy csep eszem se lenne és csak mint az ökor szememmel bámultam volna Orosházán a két párt népeire, mégis belátam volna, hogy Károlyi mellett van színe java minden községnek. Ejnye ejnye no! hát nem tapasztalta-e azt kend hosszas harangozói hivatalában, hogy a rongyba s darócba öltözködő ember sok esetben nemesebb szívet hord kebelében, mint a liborba s bársonyba öltözködő?”

Látszik soraiból, hogy részre hajló, pedig kendnek igazságosnak kellene ám lennie, nemcsak a harangozásban, hanem az irodalmi téren is; nem kellene ráfognia más pártira a földosztó néptanító czimnek.

Node nem hiába, hogy legfelsőbb ember nálunk — már tudnillik, hogy legmagasabban a teletyban lakik — de ki is látszik soraiból a le-nézés, a csufolódás; higye kend el, hogy ha mi győzünk, nem vetettük volna még csak szemekre se, hogy hasztalanul vették fel a fuvar pénz stb.

Nem hagyhatom megjegyzésnékül eme kifejezését sem „Tömörülni kelle minden higgadtan gondolkodó és helyesen ítélő honfinak, hogy legyőzük az egyetlenség hydráját s örökre tehetetlené tegyük a feltaladó névamiókat. No lássa meg az ember, mint kiri soraiból a más párt ócsárlása; Örökre eltemetve látja lenni a más párti népmi-tókat. Látszik, hogy nem hiszi a feltámadást, pedig eclesiasticus ember.

No de nem akarok az olvasó közönség türelmével visszaélni, de még is, egy kifejezését nem lehet megjegyezni nélkül hagyni, ugyan is azt mondja kend: „Kendteknél egyetlen egy pap se volt, hát hogy lenne velök isten áldása!” hát kend minden áldást a papoknak tulajdonít? Látszik, hogy fél a papjától, s ilyenekkel akarja lekenyerezni; pedig higye meg, hogy a plebánus azért csak ugy le fogja szidni, mint ez előtt, — vagy ahogy én leszidnám mindjárt, ha itt volna.

Harangozók kend ezental is, de ne verje félre a harangot; mi édes örömmel fogjuk, mint eddig, ugy ezental is, csengetyűje savaat hallgatni, de ha oknélkül félre veri, mi bizony nem fogunk ám utána vakon rohanni.

Mi tiszteljük a mások meggyőződéseit; de kend is tisztelje. Ne nézze kend le gunyosan a kissébségben maradt részt; legyünk egymás iránt elnözők, mert hiszen mi Krisztus követői s így testvérek vagyunk az urban; kend szentandrászi harangozó, én pedig tanító ugyanott.

843. eln.
1875.

Békésmegye alispánjától.

Folyó év május 10-én s folytatva tartott megyebizottsági közgyűlés 193. bgy. számú határozata által az évnegyed megyebizottsági közgyűlés határidejéül folyó évi augusztus 2-ka s következő napjai tüzetven ki: erről oly felhívással értesitem, hogy a közgyűlésre megjelenni s a közügyek elintézésében részt venni sziveskedjék.

Tárgysorozat:

1. Alispáni jelentés a megye állapotáról és időközben tett intézkedésekről.

2. Ministeri rendeletek; és pedig: pénzügy-ministeri rendelet az adó kimutatók egyöntetűsége; — honvédelmi ministeri rendelet a VII. honvédszázalójnak Gyulára való áthelyezése — s a hadsereg és honvédség mozdítása esetén a loávtatás körül követendő eljárása; s közmunka s közlekedési ministeri rendelet a ruczalápozás betiltása tárgyában.

3. Törvényczikkék kihirdetése.

4. Törvényhatósági átiratok: Hontmegye átirata monographiájának a megyei levéltár részére való megvétele; Sopromegye átirata: az 1874. XXXIII. t. cz. 42. és 52 §-ainak módosítása; — Gömörmegye átirata: az 1870. XLII. t. cz. 82. §-nak módosítása; Hevesmegyének a Szarvas-Mezőtur közti csatorna hid költségei tárgyában.

5. Metianu János aradi román görög kel. püspök beköszöntő levele.

6. Pénztári ügyek.

7. A megyei árcserek jelentése: a csabai árvatókék után fizetett kamat felemelése; s a f. gyarmati közgyám fizetésének felemelése iránti indítványok tárgyában.

8. A megyei állandó kórházi bizottság jelentése a kórházi alapszabályok módosítása iránt.

9. A megyei tiszti ügyész jelentése: a szeghalmi járásban felosztott czéhek vagyonának hova fordítása iránt.

10. Küldöttségi jelentések: a megyei epreskertek; a Csabán létező megyei katonai lakok elárverozése; s a kongó tégla tárgyában.

11. Az állandó választmány jelentése: községi zárszámadások; a vásári vámtariffa szabályozása iránti indítvány; Gyula rendezett tanács város szervezeti, építkezési, telepedési, vásári és egyéb rendőri szabályai; Csaba községi építkezési szabályai; Szarvas községi előjáróinak, egy beltelek eladásának jóváhagyása iránti kérvénye; s Gyoma községnek községi állatorvosi állomás szervezése iránti kérvénye tárgyában.

12. Gyalaváros polgármesterének jelentése Dé-
zsi András kórházi költségei tárgyában.
13. Időközben érkező ügyek.
Gyulán, 1875. július hó 19-én.

Jancsovic Pál s. k.
alispán.

Nyilvános köszönet.

Boldogult férjem a „Haza“ életbiztosító és
hitelbanknál halála esetére 5000 frt erejéig bizo-
sítva volt; nevezett intézet, egy pár hétre az ok-
mányok vétele után, a biztosított összegot itt helyben
Loóg János titkár ur által a törvényes örökösöknek
kifizette.

Nem mulaszthatom el a „Haza“ életbiztosító
és hitelbanknak ezen méltányos és előzékeny el-
járásért, a nyilvánosság útján is köszönetemet ki-
fejezni, és ezen údvös intézetet a nagyérdemű kö-
zönség pártfogásába ajánlani.
Kelt Gyulán, 1875. július 21-én.

Előttünk:
Ökrös Sándor, bíró. özv Szücs Imréné,
Csörgey Lajos, főjegyző. szül. Kis Sára.

Ujdonságok.

△ Az elhunyt V. Ferdinánd királyért Gyulán a r. cath. nagytemplomban tartott gyászisten-
tiszteltet, a házafias kegyeletnek megható, komoly
ünnepe volt. A misét Gődöcs Benedek apát ur
teljes egyházi segédlettel tartá. Jelenvoltak a vá-
rosunkban állomásozó összes honvédtisztai kar, a
megyei-, törvényszéki- és városi hatóság, az adó-
hivatal, gyalog és lovas honvédegyeség, a tanuló
ifjuság és a hívek nagy száma. A mise alatt a
helybeli németvárosi gyermekzenekar szép gyász-
darabokat játszott. Az ezüst díszítményes bársony
gyászszóron egy nagy cser- és egy babér ko-
szorú díszlett. Az utolsó ima is elhangzott a gyász-
ének véget ért... requiescat in pace! — Nyu-
godjék békén a nemeslelkű „jóságos“ király,
— „legyen pora olyan áldott, mint minő volt
élete“!

△ A gyulai polgári iskolának f. hó 22-én
megejtett vizsgálata, minden egyebet felülmúló —
legfényesebb szószólója és bizonyítéka leendő ügy
az új intézmény érzékeny hiányt pótoló szüksé-
gessége és életrevalóságának, valamint Elek Lajos
tanár ur lelkesítő és szinte ritka alaposággal
bíró tanítási rendszerének. Valóban bámulatra ra-
gadták a nagy számmal megjelent s többnyire elő-
kelő városi képviselők, és iskolaszéki tagokból állt
díszes közönség, azok a szabatos, világos és ter-
mészes feleletek, melyeket a tanulók jobbja min-
den egyes tantárgyból adtak. Leginkább kitűnt
a rendszeres haladás eredménye a latin nyelv és meny-
nyiségannál; igazolja azon didacticai elvet, hogy
sohasem a betűfaló kimértég, hanem főleg a meg-
értés, az az előadásban- valamint a feleletekben
— az, ami az eredményt és sikert biztosítja. —
Láttunk csinos rajzokat — többnyire mértani alak-
zatokkal; szép magyar és német írásokat, — me-
lyek Hirt Antal ur tapintatos vezetése alatt készül-
tek; — dicsegetés elömenetelt tettek a növénydekek
a szabatos énekekben is Richter József igazgatása
alatt; s a testgyakorlatban is sok ügyességet fej-
tettek ki általában Herrmann Húg ur vezénylete
alatt. Jó lélekkel állíthatjuk, hogy még nem volt
Gyulán iskolai vizsgálat eddig, mely ilyen dicse-
retes haladást lett volna képes felmutatni; — s az
eredmény és dicsegetés oroszlánrésze kétségtelenül a
nevezett tanár urak lelkiismeretes buzgalomát és
szakavatott oktatását illeti, kik a közönség elismeré-
sére egyenkint és összesen érdemesek; az isten
éltesse és áldja meg őket! Az iskola első növen-
déke volt, — aki egy db. arany jutalmat is nyert
— Grünvald Manó.

△ Örömmel láttuk a polgári iskola vizsgálá-
tán a szülők és általában a közönségnek érdeklő-
dését a tanügy és nevelés iránt, — s önkényt fel-
merült bennünk azon kérdés: miért nem tapasztal-
ható ez felekezeti iskoláinknál is? — sok oka
van ennek, legközelebből majd nehányat fel is
sorolunk. Örömlenék egyebbiránt, ha a közönség a
következő vizsgálatoknál megvárja hitünket, és
az eddiginél tömegesebben látogatná a bekövetke-
ző vizsgálatokat, melyek a nevelés és iskolai ta-
nulmányi előmenetelnek mindmegannyi itélő-
székéi.

△ A gyulai r. cath. elemi iskolák nyári vizs-
gálatai következő sorrendben fognak a jövő héten
megtartatni: a németvárosi fiúiskola 2-ik osztályá-
ban július 26-án délelőtt, — s ugyanott a leányisko-
lában f. hó 26-án délután; a magyarvárosi fiúis-
kola 3- és 4-ik osztályában 27-én délelőtt; — a
2-ik osztályában 27-én délután; a 1-ső osztályá-
ban 28-án délelőtt; a magyar leányiskolában 28-án
délután; a németvárosi fiúiskola 1-ső osztályában
29-én délelőtt, — magán vizsgálatok 29-én délu-
tán. A vizsgálatok megkezdésnek naponként déle-
lőtt 8 — és délután 3 órakor.

△ A múlt térszén gyönyörködött először a
gyulai közönség a már multkor említett két új da-
rabbal. Nem vagyunk zenéitészok, s így csak ar-
ról szólhatunk, hogy mily hatást eszközöltek. Mind-
két darab élénk tetszésben részesült, amit meg is

érdemel; Holländer Zeiga karmester polka-mazur-
ja gyönyörű darab, sok kellemel és szép válto-
zatokkal. — Rác Jancsi „Leányzó“ csárdása
igazi eredeti magyar darab, a lassuja remek e-
nemben, a frisse már kevésé sikerült. — Nem hal-
gathatjuk el figyelmeztetni a zenekart, hogy más-
kor egyes urak csupa passiójéért solodarabokat ne
játszanak; mert ezzel a finomabb érzésű közönsé-
get és általában az illetet is sértik. A sétáló
lámpa-fáit Weisz M. festő ingyen nemzeti szintűre
festé, ami igen jól veszi ki magát.

△ Hubay sziniszagató helyett Sztupa Andor
fog játszani jól szervezett társulatával a „Korona“
díszesen kiállított nyári szinkörében. — Felhívjuk
rá a közönség pártolását, annyival is inkább mert
előadni szándékolt darabjai többnyire újak, s így
kellemes szórakozást ígérnek.

△ A törzsenk ezután a színházi szünnapo-
kon fognak megtartatni, mivel a színelőadásokon
is Rác Jancsi kitűnő zenekara fog játszani.

+ Valami Müller nevezetű békesi adó-hiva-
talnok garázdálkodásairól írják nekünk, hogy a
mult héten, jul. 16-ára berendelte a sárréti közsé-
gek azon lakosait, kik adóügyükben törvényszerű-
leg felszólalni kívántak, és mikor azok a kitűzött
napon Békésen megjelentek, Müller uram semmit
sem akart róluk tudni, hanem röviden azzal utá-
sította el őket, hogy jöjjenek máskor! Ha tekin-
tetbe vesszük nevezett hivatalnoknak ezen ment-
hetlen eljárása mellett azt a körülményt, hogy a
nép a legnagyobb munkaidőben többnyire drága
fuvaron ment be Békésre, s re infecta volt a kény-
telen visszatérni, akkor csakugyan nem találunk
elégé kemény szót az illető hivatalnok méltó meg-
rovására. Ajánljuk őt a pénzügyminiszter becses
figyelmébe!

— Szeberényi István csabai ügyvéd ur só-
gora, a huszonegy éves ifju Bogdánfy Gyula, egy
homlokára irányzott lövéssel mult vasárnap kivé-
gezte magát. — A boldogult ifju — írja az „Al-
fold“ — mindazt bírta, mi az életkedvet a legna-
gyobb mértékben táplálhatja: egy páratlan gyön-
géd atyát, ki őt bálványozva szerette; testvérei s
összes rokonai a legbensőbb szeretettel ragaszkod-
tak hozzá, tanulmányait zsenge korától fényes si-
ker koszoruzta, valamennyi tanárának kedvence
volt, ragyogó jövő mosolygott feléje, szóval min-
dennel birt, mi egy fiatal embert aránylag elége-
dítetté és boldoggá tehet, s mégis így végeznai az
élet legszebb tavaszán a létet: oly tragikus, fájd-
almas véget, mely fölött csak keseregni lehet,
de mit érteni lehetetlen! A megtört szerencsétlen
apának Bogdánfy Gergelynek és rokonainak sem-
mi sem képes vigaszt nyújtani ilyszivrendítő csa-
pás mellett. Enyhítse legalább részben: azon köz-
részvét, mely nem csak Aradon, hanem itt Békés-
megyében is nyilvánul a megboldogult fiu sorsa
iránt!

— A mező-berényi előljárók azon tagjai, kik
a Gyomáról hazatérő dobozokat oly muszka ven-
dégserzetettel fogadták, páratlan durvasággal for-
dultak lapunk szerkesztője ellen, a miért a dobozi
levelező tudósítását közölni merészelt. A kinek
még eddig nem volt fogalma zavart eszű dühön-
gésről, az olvassa meg a „Magyar újság s Egyet-
értés“ szerdai számában megjelent berényi levelet,
melynek szerzője tekintetes és vitélő Blahó J.
jegyző — és azután összevetve a valódi ténynyel,
ítéljen a felett, igazságos volt-e dobozi levelezőnk
ismeretes megrovása vagy nem? A nehezelt, brutá-
lis vadság-ról senki sem adhatott volna hitele-
sebb bizonyítványt, mint az idézett levél szerzője
maga, ki fényesen igazolja azt, hogy a dobozi és
berényi levelezők — mint szemtanúk — nem tú-
loztak.

— Gyuláról Horváth István, Kis Péter, Ko-
vács István, Tóth András, Karácsonyi Lukács, Szé-
násy György és Schröder Gotthard aláírásával egy
visszautasító nyilatkozat érkezett be hozzánk, mely
Kertész A. mult számunkban közölt felszólalását
helytelennek és méltatlannak vallja. Különben a
dolgát világossá teszi a lelkesízi hivatalnok mai
számunkban tett hiteles nyilatkozata is.

— Mult vasárnap délután Csabán a szokat-
lanul villanyos felhőkkel egymás után több villám-
csapás következett; ezeknek egyike három lovat
ütött agyon Petrovszky nevű polgártársunk istál-
lójában.

— Közigazgatási hatóságaink erősen hirdette-
tik a szerb tövis kipusztítását, ki is adják büsésé-
gesen az erre vonatkozó rendeleteket; de hogy
aztán tényleg végre van-e hajtva rendeltük, avval
nem nagyon lászának törődni. Figyelmeztetjük me-
gyénk szolgabíráit, hogy szigorúabban nézzenek
utánna a dolognak, mert ha az alispánnak azt fog-
ják jelenteni, hogy a szerb tövis ki van irtva, köny-
nyen meg fogja czáfolni nemcsak a főispán, ha-
nem bármely megbízottmányi tag, ki az utakon
gyakrabban szokott megfordulni.

— A csabai nőképző társulat polgári leány-
iskolájának szigorlati e hó 19. és 20-án, köz-
vizsgája pedig 21-én folyt le szép eredménnyel válo-
gatott és nagyszámú közönség jelenlétében. Bajos

volna ezen életrevaló intézet legelső vizsgáját rövi-
den leírni, azért a bővebb hozzászólást jövőre tart-
ván fen, most általánosságban csak annyit említnék,
hogy a tanítványok nyílt tekintete, értelmes feleletei,
csinos írásbeli dolgozatai valamint ügyességet tanu-
sító kézimunkáik is a legfényesebben igazolták azon
reményeket, melyeket a szülőkkel együtt lapunk is
táplált az ifju tanerők iránt, t. i. Sarcevic Betti k.
a. és Donner Lajos tanár iránt. Jól esett tapasztal-
nunk azt is, hogy meggyenk derék lelkes alispánja
ki e vizgán személyesen megjelent, valódi benső
érdeklélssel viseltetik a nevelés szent ügye iránt. Az
isten áldja meg őt, és mindazokat akiket hasonló
örzés lelkesít!

— id. Michnay János egykori köztisztviselőben
álló csabai árvagyalmot mult csütörtökön temették
el. 80 évet élt. Szomorodott családján kívül nagy-
számú résztvevő közönség kísérte ki a temetőbe, hol
nyugalmat többé senki sem zavarja meg. Béko le-
begjen hamvai felett!

— A csabai közbirtokosság bérháza teljesen el-
készült, s aki megnézi kénytelen megdicsérni nem-
csak a mestereket, kik becsületes munkát adtak,
hanem azt a testületet is, mely ily épületekben emel
magának százados emléket. Beszéljenek a csabai
közbirtokosságról bármit, mi csak dicsérettel szólunk
róla, mert elvonja magától a garast, hogy a jövőnek
épsiten. — Csak rajta, előre a jó utat!

— A békésmegyei múzeum újabb elren-
dezés és összeírás alá jutott s annál fogva annak ter-
mei a műtétel bevégezéséig a közönség előtt elzárva
lőndnek. — id. Mogyoróssy János, igazgató.

— A csabai hölgyek egyik legműveltebb lel-
kű személyét H. A. kisasszonyt folyó 22-én d. u.
bizonyos F. Gy. iparos azon kérdéssel kereste fel,
vajon: „szereti-e őt vagy nem?“ mert ő halálig
szereti. — A hölgy csak kinevette. Erre a férfi
egy revolvert rántván elő, megtámadta, hogy ha
nem szereti tehát együtt fog vele meghalni, s a
menekülni akaró hölgy után löve, azt lapozka
alatt, magát pedig mellbe lötte, mire rögtön ször-
nyet halt. A nő életéhez sok a remény.

— A békési bál f. hó 17-én kitűnően sike-
rült, mi leginkább — azt hisszük — azon bálban
felülmúló, igaz, korestenly egyszerűségnek köszönhe-
tő, mely e bálban a vidékiekre szinte meglepő volt.
A lehetőleg oly egyszerű házi, de még is csinos
ruhák, melyek a házassodni kívánó fiatal embert
nem elijesztik, de inkább felbuzdítták, ha ily
csinos házi ruhákban képzelhetik el leendő vagy le-
hető nejeiket, az előttük rendezes csak is fényes
báli toilletekben pávaskodók helyett. — Egy kettő
kivételével mind csinos házi öltözetben voltak, kik
közül különösen a Wieland nővérek mutatták meg,
mint lehet olcsón, egyszerűen, mindennapi haszná-
latra szánt öltözetben és mégis kitűnő csinosággal
jelenenni meg. — A közönség nem oly nagy, de
annyi volt, hogy deficit nem terhelte a rendezők
zsebeit, sőt a 11 frt felülfizetés nélkül is fog jutni
pár forint a budai vizkárosultaknak. A jelen voltak
közül megemlítjük: Kozics, Szánthó, Nagy, Bakucz
nővéreket. Czédly Róza (Kigyós.) Lavatka Gizi,
Belenta Róza, Tóth Piroksa, Benedikti Ilka, Ban-
ner és Végh Marika kisasszonyokat, és Nagy
Leontin férj. Békésinét. A harmadik négyes pont 4
órákor végződött. Tekintve a célt, bizonyára na-
gyobb közönségű lett volna e mulatság, ha pár
hölgy nem rontotta volna, avval, hogy éppen a
bál előtt kezdett gyűjteni a budai károsultak javára.

— Csabának is vannak térszén nemcsak
Gyulának. Kedden a katonai zenekar, csütörtök,
szombat és vasárnap Purosi Jancsi kitűnő zene-
kara játszik a Széchenyi ligetben, mely kitűnő
zenét többször igen csinos közönség hallgatja ré-
szint benn a vendéglői kertben, részint a mellette
elterülő u. n. angol kertben, hol a szép utakon
kellemesen sétálni, ugy a padokon ülni is lehet. —
Felhívjuk rá az érdeklődő közönség figyelmét.

— A nagy szorgalmu és takarékos csabai
tót nép közt is kezd már a korcsmázás erősebben
elterjedni s kezdenek kiválóbb rendez lakói, ismert
„stammgast“-jai lenni a vendéglőknek. A korcsmá-
zásnak vége vagyoni tönkre jutás, majd Valastyán
Mityko-féle bukás lesz. Érdekes mulatság volt a
szemlélőknek f. hó 20-án kedden este 10 órákor
a Micsko-féle kávéházban, a mint két jómódu fiatal
gazda, — kiknek nevét még most megkíméljük —
zeneszó mellett mulatott, táncolt. Miféle lármát csa-
pott az egyiknek felesége idekűnn a nyitott ablakon
rájuk? Szidta a cigányokat és kövel fenyegettei
ha el nem hallgatnak, szidta urát és pajtását minden-
re, a mi ros van, majd sirt, összetörte az ablakot,
— a két férfi pedig csak azért is annál jobban —
táncolt.

— Hubayné és Csabainé f. hó 20-án Szarvas-
ról átjöttek Csabára a színházi helyiséget megte-
kinteni, s kibérlni, s azonkívül több jó bérlőket
személyesen is megkerestek a nyitandó bérlésre alá-
írás végett. — Existenciájukhoz lepkevesebb 40
bérllet kell. Sajnos azonban több, ugy nevezett uri
családok is, szép szóval kivonták magokat a pártol-
lás alól.

— Szarvasi kacarász szótárából; ittasság,
részegség = ebterelen szeszszertü nyugdat, utsa-
raboló = csuszdványneozsde, kioszk = ivészat-
üedshelye, színház = játsz-játék egyzete, bögő
= hangböguzda, tánczrendező = ficzmandhatal-
mi szabász, követválasztás = eszméikzavart cse-
le, lámpa = fémvényadat.
— Szarvason általános a panasz, hogy a he-
ti piacok alkalmával a hatóság nem gyakorolja
kellő erélyel felügyeleti jogát, a heti piacra kivitt
élelmi cikkek eladásánál. Panasz az, hogy sület-
len és keletlen kenyér árszittatik el drága pénzen,
továbbá az apró marhát, és más élelmi cikkek
a vevők már második kézből veszik, midőn a
piacra kiemnek. Elvárjuk e város erélyes bírjától,
hogy e panaszt megvizsgálván, s intézkedései
által oda fog hatni, hogy jövendőre nézve a pana-
szok elenyésszenek.
— Fehér holló. A szarvasi királyi járásbíró-
ság bürtönhelyiségében ez idő szerint egyetlen egy
rab sincs.
— Ajánlközés. Egy szarvasi születésű és Szar-
vason lakó ügyvédjelölt, ki a joggyakorlat terén
kellő jártassággal bír, és a ki ez idő szerint is al-
kalmazásban van, iródat változtatni kíván, a vidéken
alkalmazást keres kellő díjazás mellett ügyvédi,
vagy pedig közjegyzői iródiában. Levébeli megke-
resés Szarvasra post restante P. betűi alattintézendő.
— Egy consortium van alakulóban Szarvas-
son a r. kath. tornyon levő óra megvételére; ezen
óra arról nevezetes, hogy az, évek óta mindig egy
időt mutat, mintán az áll; — ha a vétel sikerülhetne,
ezen órát a múzeumnak akarják ajándékozni, mint
ritkaságot.
— Szarvason Rács József zenekara a na-
pokban fog megalakulni a lakosság kívánalmainak
megfelelően — ugy halljuk, hogy a zenekar pénz-
tára javára tánczvizigalom is tervezetik.
— Hymen Folyó hó 15-én vezette oltárhoz
Szarvason Törő József rákoscsabai ref. lelkes Kollár
János Szarvas városi országgyűlési képviselő
kedves leányát Augustam kisasszonyt. — Mely alka-
lommal jelen voltak városunk legkiválóbb szépségei.
A hölgykoszort gyönyörűen ékíté Télessy Irén-
Télessy Jenke, Kollár Blanka és Placsó Paulin
kisasszonyok — mint nyoszolyu leányok, mind meg-
annyi nemes s bájos virága az alföld flórájának,
vőfélyek minőségében ifj. Sipos Sándor, if. Kollár
János, Jancsovic Péter és if. Télessy József szere-
peltek; — násznagyk Tóth János ügyvéd Turke-
viből és dr. Télessy József Szarvas városi orvos
urak voltak. A nászslakoma Kollár János örömapa
házában rendkívül jó kedv és feszelen mulatság-
gal folyt le, másnap reggel az új pár Rákoscsabára
utazott. Kivánjuk lelkünk legtisztább érzéséből,
hogy eme megkötött új frigyét az örök béke, bold-
ogság és a szerencse kísérje.

— Halálhír. Viskovics Ignác köztisztviselő-
és szeretetben álló Szarvas városi közgyám noje
Skorepa Erzsébet f. hó 21-én rövid szenvedés után
elhunyt. Áldás és béke lebegjen hamvai felett.

(k) A békési újság által a budai vizkárosul-
tak javára rendezott bálban a belépti jegyekből ösz-
szesen befolyt 60 frt, ez összegből levonatrán a ki-
adás, mely 59 frt 66 krt tesz, marad jótékony czél-
ra 34 kr. Felülfizetése: Virágossy Emilia u. h.
3 frtot, Szánthó Albert ur 2 frt, if. Bakucz Mihály
ur 1 frt, Wieland János ur 1 frt, id. Lavatka
József ur 1 frt, Dömény István ur 1 frt, Be-
lenta János ur 1 frt, Benedicty József ur 1 frt,
és végül Korisánszky Mihály ur 1 frtot, összesen
12 frt. Az ekként 12 frt 34 kr-ra növekedett ösz-
szeg illető helyére leendő eljuttatás végett Buda-
pest főváros polgármesteri hivatalához beküldetett.
A rendezőség nevében: Végh Kálmán.

(k) Békésen Lavatka Ágoston gőzmalma pár
hét előtt adatott át a közforgalomnak, mely cél-
szertü s practicus berendezése, — de különösen
alkalmas helyi fekvésénél fogva igen szép jö-
vőt ígér.

(k) A kis „Keleti“ testvérek társulata f. hó
15-én a „Szobacicza mint bárónő“ cz. Sardou
egy felvonásos vígjátékával mutatá be magát,
mely alkalommal fényesen igazolták be a kis mű-
vészek a rólok — hírlapok útján is — már sok
izben közölt állításokat.

— Nem hagyhatjuk szó nélkül azt a hallat-
lan botrányt, melyet valami Tropper nevezetű
győrszigeti patikárius követett el legközelebb, mi-
dön a csabai kisedvdő egyetel sorsjegyek eláru-
sítására szólítá fel — természetesen magyar nyel-
ven. Ki hitte volna, hogy a tösgyökeres magyar
Győr városában akadjon ember, aki ily feleletet
adjon: „Mit Etwas in einer mir unverständlichen
Sprache Abgefahstern, bitte ich mich zu verschonen
da ich nur in einer gebildeten Sprache verkehre
und Ungang pflege, somit folgt alles retour. Ez
aztán oly veszett magyarfaló elődi lélekről tesz
tanubizonyoságot, melyhez hasonlót alig lehet kép-
zelni széles e hazában. Felháborodásunknál csak
a feletti csodálkozásunk nagyobb, hogy miként
ilyhet meg kebelében ily veszedelmes kigjót egy
oly magyar város mint aminőnek eddig a világ
Győr városát ismerte!

— (Beküldött). A „Békés 29-ik számában Kertész András megyei és városi felelős (?) képviselő úr jónak látta egy tíz sorból álló „beküldött” cikkben világnak bocsátani „felvilágosított” észjárással egy már hónapokkal előbb megtörtént esetet, melynek tárgyát eredetileg az képezi, hogy egy Pósa György nevű vegyes házasságból származott catholicus fiú gyermeket, reformatus anyja a reformatus temetőbe akarta volna catholicus szertartással eltemettetni; — az anya azonban kérésétől önként elállt a lelkésznek azon felvilágosítására, hogy ohajja egyáltalán semmivel sem igazolható és indokolható, minthogy a cath. gyermeknek sem szülői, sem testvérei nem nyugszanak a reformatus temetőben, s készséggel beleegyezett továbbá aztán az anyja is, hogy a gyermek mint különben is szegény — ingyen, a cath. temetőbe temessék; s e célból már az anyakönyvi naplóba is felvétel; — és végre is — a cath. gyermek — minden a cath. lelkészről vett írásbeli, vagy tanuk előtti szóbeli hivatalos megbízás vagy nyilatkozat nélkül — reformatus szertartás szerint a reformatus sírkertbe temettetett el.

Hogy a megtámadni szándékolt vallási túrelmetlenséget „felvilágosult” szellemű „felelős” képviselő úr sem találhat itt, annak nagyobb bizonyosságát szabad legyen felhozni, hogy oly esetben, midőn indokolt az ily kérelem, teljesítését mi sem szoktak megtagadni, így volt pl. a múlt évben Puskás József úrnak szintén vegyes házasságból származott, elhalt cath. leánykájával, kit

— mivel már több testvérei a reform. sírkertben nyugszanak — cath. lelkész ugyancsak a ref. temetőbe temettetett el.

Az ügynek ilyen állásában a „felvilágosult” cikkíró könyven beláthatta volna, hogy „az a pásztor, aki báránkjait nyugalomra „bárhozza” el nem kíséri — épen nem hűtelen; hanem igenis hűtelen a nyájnak az a báránkjája, aki minden ok nélkül eltér és elmarad a nyájától, melyben született, holott neki van saját nyugó helye.

A jó pásztornak épen az a kötelessége, hogy nyáját folytonosan összetartsa, együvé terelje, és nyugalomra is egy helyre kísérje; mert ugyan mit szólna rá „felvilágosult” „felelős” képviselő úr, ha a pásztor maga kíséri a többi minden ok nélkül eltért báránkjait, egy másik pásztor nyájja közé?... Ugy hisszük épen ezt a pásztor nevezetnő jogosan nyájához hűtelnek.

Kelt Gyulán, 1875. július 20-án

A gyulai r. cath. lelkései hivatal.
(Beküldött). Tisztelt Szerkesztő ur! Lehetetlen szó nélkül hagynom a „Békés” 28-ik számában adott a szarvasi képviselő választásra vonatkozó közleményeket. Salacz Ferencz ur váratlan s eleve kívül sem közölt lépése folytán kiszilt választási eredmény helyessége vagy helytelensége fölött kimondani nézetünket férfias és nem hagyható somfi-féle következményekre és tettekre, melyeket végre is latolgatni, bírálgatni újra emberi értelmű működés tárgya leendő, azok sohasem nyithatván száját. Tény az, és sajnos, — mára s főképp a személyre

nem vonatkozom; — hogy ama választás után constatálható teljes határozottsággal, miszerint Szarvason az értelmiség — ez időszert — nem áll az öt megillető helyen, hogy reá természetesen nehezedő vezetői irányadó szerepet nem bírja és tekintetből — bár ne tekintetnék — olyannak, mely nélkül a legfontosabb cselekmények megtörténhetnek, mint megtörtént az utolsó országgyűlési képviselő választás. — Ama visszalépés ügyesen pajzsul használtatik most, P. által is, — arra, hogy az 1141 választó polgár közül csak 462 szavazott s hogy e tényből közönységet nem következtethetni, mert ugymond a közönység nagy része még a választás előtt napon ment ki a városból, dolga után. — Csakhogy sokan nem mentek ám kaszáni, sem pedig tanyára. Orvosok, papok, ügyvédek, mérnökök, kereskedők, tanárok tamitók, posta- és más mesterek igen sokan tartózkodtak a szavazástól. — Egyébként Salacz nem kénszerített a jelöltség elvállalására s nem is többszöri és ismételt kérelme fogadta el azt, hanem csupán egyszerre, midőn június 27-én majdnem 200 választó polgár küldöttéi kérék arra, s később a küldők is, kiknek öszinte, igaz bizalma előtt polgártási örvendő szívvél hajolt meg. Aztán képviselőnkre nem 337 hanem 329 szavazat jutott, az ellenjelölthe pedig nem 130 de 133. — Az újdonságok között adott hír, vagy glossa sem alapos, mert ellenmondásos. A jelöltek nem a nálunk „szokásos személyeskedő pártoskodások következtében” s higgadt gondolkodással léptek vissza, hanem a pártoskodások

daczára fogadta el t. Salacz ur a jelöltséget a választás előtt 8 nappal s aztán nem ismert s bizonyára a priori el nem fogadható indokok tetsző okok miatt lépett vissza az aatus előtt 24 órával. S nem „valakinek jutott észébe” a köztisztelt és országos híri Beliczey István nevével „játékot tűzni,” hanem — mint az már bizonyára közzétett a hozzá intézett iratunkban — alapunk volt nekünk, 133-unknak arra, hogy reá szavazzunk. Aztán nálunk mégis csak előleges megállapodás történt s bizony senkire sem mondható, hogy szavaztattak, hanem mindannyian jogunk és kötelességünk szerint, töltünk telhetően, cselekedtünk.

Haviár Dani.
Szerkesztői üzenetek.
— Gyula K. Gy. Bevalik; deamennyiben rögtön nem közölhető, a címét megváltoztattuk úgy: „Az országgyűlés megnyitása előtt”.
— Gyoma. „Panna nem” csak más, régebben elfogadott költemények miatt kesik; deokvetlenül rákerül asor.
— Gyula. A „Nyilatkozat” aláírónak. Miután a lelkései hivatal részéről ugyan e tárgyban jött helyre igazítás, — felszólalásukat ezáltal csak megemlítjük.
— Szarvas. Z. I. Koszónet érte!

Árverési hirdetés.
Lampel Lajostól bíróság lefoglalt rőfös-árak, bolti cikkek és állványok augusztus hó 5. és következő napjain a Szalics-féle házban árverésen el fognak adni.
B-Gyula, július 23. 1875.
1-2 (97)
Kiss Antal,
bir. végrehajtó.

HIRDETÉSEK.

27 krajczáros bazar.

Fiók-üzletünkben a városházával szemben
ajánljuk a nagyérdemű közönségnek legújabb

disz, norinbergi, szövött és rövidárakat;

továbbá mindenféle selyem, bársony, atlasz és faulle szalagokat minden színben és szélességben; — csipkéket, rojtokat, himzett szegélyeket és betéteket, mouslin, moll, creppe-lisse, chiffon, tüllanglais, blond, nyári keztyü, harisnya és nyakkendőket.

Tajték szivar-szipkákat, pipákat, pipaszárazakat, pénz-, és szivartáskákat, séta-pálczákat, tollkéseket, kefe, fésű és illatszereket, legyezőket, kézikarikákat, brosch és fülbevalókat, harisnyakötőket, és sok számos más ilyféle tárgyakat

darabonként 27 krajczárért.

Ugyanott ajánljuk egyszersmind nagy raktárunkat hölgy, uri és gyermek-czipókkal; úgy színte a legújabb nemez- és szalma-kalapokkal, a legjutányosabb áron.

Vidéki megrendelések gyorsan utánvétel mellett eszközöltetnek.
Teljes tisztelettel

Silberstein testvérek
Gyulán.

27 krajczáros bazar

Darabonként vagy rőfönként 27 krajczár.

Zongora eladás!

Egy jó karban lévő zongora minden órán szabad kézből jutányosan eladó. — Bővebb felvilágosítást az alulirt tulajdonosnőnél nyerhetni Gyulán.

Özv. Herczenberger Józsefné.

Lakása: Régi posta utca, 1029. sz. a.
2-3 (95)

Ló eladás.

A kigyósi uradalomnak ó-kigyósi majorjában f. év július 26-án reggeli 8 órakor 7 drb számfelötti hámos ló.
3 „ „ nyerges ló és
1 „ „ anya kanca
nyilvános árverés útján el fog adatni.

Kigyós, 1875. július 2.

Wagner János,
2-2 (96) uradalmi felügyelő.

Tekeasztal.

Egy jó karban lévő

TEKE-ASZTAL

teljes felszereléssel szabad kézből eladó. Bővebb tudósítást nyújt B.-Osabán

Sztampa B.

3-3 (91)

A „L u h i” viz
(természetes sodaviz.)

mely a bécsi világiállításon legfelsőbb előismerés- és érdem-éremmel lett kitüntetve; sok tekintélyes orvos által megkísértve, a hillini, kelti és gliencherbergi vizeknél, melyekért egy pár ezer frtevenként kivándorol hazánkba, hatványosabbnak találtatott, Gyogyítja a légzőszervek harudját, köhögést, rekedtséget, fuladozást, sőt még a kezdő gimokört is; továbbá az emésztő szervek elnyalkódását, gyomoralfajást, gyomorgorcsot, gyomorsavanyúságot, székört, a vízohlyag és húgyvese harudját, aduít takart, növelni a feher-folyást; lép és májdagadatokat, köszvényit, aranyéret, s mindenek felett sendulókni a görvényit.

Draentikus használatra, kivált a hol savanyu kerti borokkal ének, minden eddig divatban lévő vizek közt elsőseget érdemel, mert ize kellemes, soda-tartalma a bor savanyúságának eltompatására elegendő, szénsava pedig nem túlságos, mint az annyira felkapott mesterseges sodaviznek.
Szolva, 1875. július hó 10.

2-3 (92) **Dr. KARLOVSKY LAJOS.**

A „LUHI” VIZ főraktára Békésmegye területére
Békés-Csabán, Vidovszky Károly urnál vagyon.

Haszonbérbeadási hirdetés!

A b.-csabai közbirtokosság részéről közzétételik, — miszerint ennek tulajdonához tartozó — következő haszonbérleti tárgyak, f. évi szeptember hó 30-tól számítva 3 évre, s így 1878. szeptember 29. napjáig bérebe adandók; u. m.: I. „Fiume” vendéglő alatt a főtérén 3 bolt, mellékhelyiségeivel. II. Az új emeletes bérházban 3 bolt mellékhelyiségeivel, és 4 lakrészt következő beosztással, u. m.: Földszint: 1. Bemenet a kapu balra — van egy 2 szobából, egy konyhából, egy kis s egy nagy kamarából, padlás és külön fatartó pinczéből álló lakrész. Fent az emeleten: 2. Egy lakrész, melyhez az utcára 2 szoba, udvar felé egy szoba, konyha, külön cseléd-szoba, egy kis és egy nagy kamara, padlás, és lent egy fatartó pincze tartozik. 3. Egy másik lakrész, mely all egy kettős ablaku szobából az utcára, egy nagy és egy kis szobából az udvarra, és lent egy fatartó pinczéből. 4. Casinó mellett egy lakrész, mely az utcára két szobából, az udvar felé egy szobából; egy konyha, egy kamarából, padlás, és lent egy fatartó pinczéből áll.

Ezen bérleti helyiségekben semmi nemű ital-méresi jog nem gyakorolható.

III. „Zoldfa” ezimű fogadó, egy tágas istálló, és egy kocsi szinzel; az abban gyakorolható vendéglői, s a fenálló törvények értelmében saját ital-méresi joggal.

A bérleti kívánók felhivatnak, miszerint zárt ajánlatait minden egyes bérleti tárgyra, külön 100 frt melléklése mellett f. évi augusztus hó 2-ik napjáig bezárólag a b.-csabai közbirtokosság tisztségénél, hol is a részletes feltételek a hivatalos órákban bármikor megtekinthetők, benyújtani sziveskedjenek.

Az ajánlatok elégtelensége esetében, fentartja magának a közbirtokosság, a nyilvános árverésnek megtartását.

HIRDETÉMÉNY.

Zsilinszky Pál

a bécsi világiállításon éremmel és díszoklevéllel kitüntetett
SZILJEYÁRTÓ B.-Osabán

ajánlja magát a szakjába vágó mindenféle löszerszámok, nyergék, ostorok, vadász- és utazó táskák s egyéb kisebb cikkek elkészítésére. Azonkívül vállal mindentéle javításokat jutányos árák mellett. Gyors és pontos kiszolgálás, teljes jótállás biztosítottatik.

2-3 (87)

HIRDETÉS.

Van szerencsém a t. cz. közönséget értesíteni, hogy a gyulai izraelita hitközség tulajdonához tartozó

K Á D - F Ü R D Ő T

július 1-én átalvetttem, és a mi a tisztaságot és pontos kiszolgáltatást igényli, arról gondoskodva leendő; miért is kegyes pártolást kér:

3-3 (89) **Molnár János,** bérlő.

Fürdési órák naponként reggel 7 órától esti 10 óráig.

Egy igen jó karban lévő

gőzcséplőgép

előnyös feltételek mellett eladó vagy cséplésre kiadó.

Bővebb értesítést nyerhetni **THOMKA EMIL** ügyvéd ur irodájában

2-3 (94) **Békés-Csabán.**